

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๒๖

แก้วอัศจรรย์สามดวง

คำว่า มัย ฆนุต ติสรณน สห ปญจ สีลานิ ยาจาม หรือยาจามิ นี้หมายถึง คนเดียวและหลายคน ว่าข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอถือซึ่งพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ ว่าเป็นสรณะ พร้อมกับรักษาคุณสมบัติห้าประการ คือศีลห้า คำว่า ติสรณน สห หมายถึงสรณะสามพระองค์ ได้แก่พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ ท่านเหล่านี้ เราเกิดแล้วตาย ตายแล้วก็เกิดก็ไม่ได้พบท่านง่าย ๆ ให้พากันเข้าใจและระลึกให้ถึงใจทุกท่าน พุทธิ สรณิ คัจฉามิ จะอุบัติขึ้นมาในโลกนี้แต่ละพระองค์แทบเป็นแทบตาย ทั้งสามแดนโลกธาตุนี้ไม่มีใครสามารถอุบัติขึ้นมาหรือเกิดขึ้นมาเป็นพระพุทธเจ้าได้ นั่นเป็นของหายากหรือง่าย ให้ท่านทั้งหลายพิจารณาเอา

คนและสัตว์ทั้งหลายเกิดตลอดเวลา ไม่ว่าในน้ำบนบก เกิดได้ทุกแห่งทุกหน ตำบลหมู่บ้าน ทุกเวล่ำเวลา นาที วินาที ซ้ำกันแล้วซ้ำกันเล่า วินาทีหนึ่งเกิดไม่รู้กี่ล้านกี่แสนคนกี่แสนสัตว์ เกิดได้ง่าย ๆ พระพุทธเจ้าแต่ละพระองค์กว่าจะได้ตรัสรู้ขึ้นมา ต้องตะเกียกตะกายแทบล้มแทบตาย สลบลไสล เพราะความทุกข์ทรมานมาก อุบัติขึ้นมาแต่ละพระองค์เท่านั้น ไม่มากไปกว่านั้นเลย ผิดกับสัตว์ทั้งหลายซึ่งเกิดง่ายและเกิดที่ละมาก ๆ จนเทียบกันไม่ได้ ทั้งนี้ก็เพื่อโปรดพรหมสัตว์ทั้งหลายที่จมอยู่ในแหล่งแห่งกองทุกข์ ให้หลุดพ้นขึ้นมาตามความตะเกียกตะกายหมายยิตธรรมเป็นที่เกาะและฝากเป็นฝากตาย ด้วยความหิวกระหายสุดหัวใจ เมื่อได้ยินได้ฟังกระแสธรรมจากพระโอษฐ์ประทานโสรจสรจจิตใจย่อมชื่นฉ่ำเพราะน้ำธรรมเข้าครองใจ พร้อมทั้งความยิ้มแย้มแจ่มใสในการประพฤติปฏิบัติธรรม ประหนึ่งซุบซิบิตเป็นคนใหม่ขึ้นมา ด้วยน้ำทิพย์จากกระแสธรรมประพรหมโสรจสรจ ทั้งนี้เพราะสัตว์โลกที่มีอุปนิสัย ควรแก่มรรคแก่ผลในช่วงระยะที่พระพุทธเจ้าจะมาตรัสรู้ยังมีอยู่มาก ราวกับปลารอน้ำจะนั้น

จึงไม่มีอันใดที่หายากมากในสามโลกธาตุนี้ เหมือนพระพุทธเจ้าอุบัติขึ้นมาแต่ละพระองค์ ธมฺมํ สรณิ คัจฉามิ ถ้าพระพุทธเจ้าไม่อุบัติ ธรรมก็ไม่ปรากฏ พระสงฆ์ก็ไม่ปรากฏ เราจะไปหาท่านทั้งสามพระองค์อันเลิศนี้ เกิดแล้วตาย ตายแล้วเกิดก็ไม่พบ ชีวิตของบุคคลและสัตว์ร้ายหนึ่ง ๆ เปลี่ยนภพเปลี่ยนชาติก็ร้อยก็พันภพชาติก็ไม่อาจเจอ

พระพุทธเจ้าแต่ละพระองค์ได้ง่ายๆ เลย เกิดแล้วตายเล่า ก็เกิดแล้วตายเล่า แห่งผากจากพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ อยู่ นั่นแล

แต่นี้ทำไมเราเกิดมาในแดนพระพุทธศาสนา เราไม่มีวาสนาเกิดมาได้อย่างไร เราควรจะภาคภูมิใจในวาสนาของเรา ชีวิตของเรานี้รอดพ้นขึ้นมาได้เห็นพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ นับว่าเป็นบุญลาภอันประเสริฐ กิจุโณ มนุสฺสปฏิลาโภ การอุบัติขึ้นมาเป็นมนุษย์พร้อมกับได้พบพระพุทธศาสนานี้เป็นลาภอันประเสริฐ ที่เราทั้งหลายได้เปล่งวาจาเมื่อสักครู่นี้ เปล่งถึงท่านผู้พิเศษ ท่านผู้หาได้ยากนี้เอง เว้นพระพุทธเจ้าเสียอย่างเดียว ไปที่ไหนก็ไปด้วยมนุษย์และสัตว์เต็มแผ่นดิน จนจะหาที่อยู่อาศัยกันไม่ได้ เวลาก้าวเดินต้องได้ระวังไม่จ้นขาหัก เพราะโดนมนุษย์และสัตว์ด้วยกันซึ่งมีมากต่อมากเคลื่อนอยู่ในโลกอันนี้ไม่อดไม่ยาก แต่จะไปหาพระพุทธเจ้าแม้องค์เดียวไม่เจอ ฟังดูซิ หายากไหมหาพระพุทธเจ้านะ ยังจะสนุกบ่นกันว่า สิ่งนั้นหายาก สิ่งนี้หายาก ไม่กระดากอายสิ่งมีค่ามหาศาลที่หายากมากกว่านั้นบ้างหรือ คือ พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ องค์รัตนสามดวงอันประเสริฐ นี้ที่แสนหายาก พบบยาก เจอยากในโลก

จึงควรจะภาคภูมิใจในความเป็นมนุษย์ของเรา นี้แหละท่านว่าผู้หาได้ยากสามพระองค์ คือพุทธ ธรรม สงฆ์องค์ประเสริฐเกี่ยวเนื่องกัน

พุทฺโธ ธมฺโม สงฺฆो จาติ นานาโหนตฺตมฺปิ วตฺถุโต

อญฺญมญฺญาวิโยคา ว เอกิภฺตมฺปนตฺถโต

พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ ทั้งสามนี้เป็นธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกัน พระพุทธเจ้าตรัสรู้พระธรรม พระธรรมอันพระสงฆ์ทรงไว้ พระสงฆ์เป็นสาวกของพระพุทธเจ้า แยกเป็นอาการสามเกี่ยวเนื่องกัน อญฺญมญฺญาวิโยคา ว เอกิภฺตมฺปนตฺถโต พุทธตามหลักธรรมชาตมีเพียงอันเดียว รวมเป็นอันเดียวกัน

เราทั้งหลายก็ได้เปล่งวาจาถึงท่านเมื่อสักครู่นี้ ฟังทราบและภาคภูมิใจว่าชีวิตของเราไม่เป็นหมัน ได้เกิดในท่ามกลางแห่งพุทธศาสนา ท่านผู้ใดจะสนใจในชีวิตของตนเกี่ยวกับพุทธศาสนาก็ให้สนใจ เวลานี้ยังมีลมหายใจอยู่ ตายแล้วจะเกิดประโยชน์อะไร ไม่เกิดประโยชน์ กุสลา ธมฺมา ตายเปล่าๆ สวดเปล่าๆ ถ้าเจ้าตัวไม่สนใจเสียแต่บัดนี้ กุสลา ธมฺมาๆ ไม่ทราบว่าได้เรื่องอะไร ถือหลังอะไรกับเวลาตาย ซึ่งไร้ผลไร้ประโยชน์ไปหมดแล้ว ที่ถูกตามหลักศาสนธรรม ก็ควรสนใจกับ กุสลา ธมฺมา ธรรมที่ยังคนให้ฉลาดตั้งแต่ยังมีชีวิตลมหายใจอยู่ จะเกิดผลเกิดประโยชน์ประจักษ์ใจตัวเอง

กุสลา ธมฺมา แปลว่าธรรมยังคนให้ฉลาด เมื่อยังเป็นคนยังมีชีวิตอยู่ไม่ฉลาด ตายแล้วจะเอาความฉลาดมาจากไหน จงคิดดูให้ดีเสียแต่บัดนี้ อย่าให้สายเกินแก้จะแก้ไม่ได้ จะแก้ไม่ตก จะขาดทุนสูญดอก จะหาทางออกไม่ได้ ควรหาความฉลาดเสียแต่บัดนี้ เราเป็นลูกชาวพุทธให้คำนึงถึงพุทธ พุทธไม่ใช่คนโง่คนเขลาเบาปัญญา คนที่ฉลาดแหลมคมที่สุดในสามแดนโลกธาตุนี้คือพุทธะ ได้แก่พระพุทธเจ้า ธรรมะอันประเสริฐ ก็ไม่มีใครสามารถค้นขึ้นมาได้ มีพระพุทธเจ้าเพียงพระองค์เดียวเท่านั้นสามารถขุดค้นขึ้นมาได้ นี่แหละของประเสริฐในโลก มีแก้วอัจฉรย์สามดวงกลมกลืนเป็นธรรมแห่งเดียวกันอยู่คู่กับโลกชาวพุทธเรา

ฉะนั้นชีวิตของเราเกิดมาแล้วอย่าให้ตายทิ้งไปเปล่าๆ เหมือนต้นไม้ใบหญ้า เพราะเราเป็นมนุษย์ทั้งคน มีใช้ต้นไม้ใบหญ้า จะทำตนแบบนั้นไม่ถูกไม่ควร เวลาตายแล้วนิมนต์พระวัดนั้นวัดนี้ไป กุสลา ธมฺมา ๆ ได้ประโยชน์อะไร นั้นเป็นเพียงตามรอยบุญกุศลไปเท่านั้น มีใช้การจับตัวบุญตัวกุศลด้วยการบำเพ็ญของตัวเอง นั้นเป็นสิ่งไม่แน่นอนนัก สิ่งที่น่าใจจริงก็คือ ต้องบำเพ็ญด้วยตัวเองให้เต็มสติกำลังตอนยังมีชีวิตลมหายใจอยู่ นี่คือนิธิจับตัวบุญตัวกุศลที่ถูกต้องไม่ข้องใจไม่สงสัย ตายแบบสุคติ

นี่เวลายังมีชีวิตอยู่ไม่สนใจกับบรรดากับธรรมกับบุญกุศลอะไรเลย มั่วสุมอยู่กับอบายมุขตลอดด้วย เวลาตายแล้วให้พระไปหาบุญหากุศลที่ไหนมาให้ ถ้าหากเป็นไปได้อย่างนั้นจริงๆ แล้วมันจะยากอะไร หลวงตาบัวนี่ก็ไม่ต้องบวช จะอยู่ให้สะดวกสบาย อยากกินเหล้าเมาสุรา เกี่ยวพาราสิ่สีกาอย่างสนุกสนาน สะดวกสบายไปตามแบบคนที่มีผู้รับรอง กุสลา มาติกา อย่างอุณหนาฝาคั่งอยู่แล้ว ตายแล้วจึงให้พระมา กุสลา ธมฺมา ๆ ไปสวรรค์กันเลย ไม่ต้องยุ่งยากลำบากใจชวนชวายนบุญกุศลศีลทานใดๆ ในเวลามีชีวิตอยู่ แต่นั่นมันไม่ได้เป็นอย่างนั้นนี่ ต้องฝึกฝนอบรมเจ้าของให้เป็นคนดีทุกวิถี ทุกวิถีทางแทบล้มแทบตาย

การจะทำอะไรให้ดี สู้การทำคนให้ดีไม่ได้ ยากที่สุดก็คือการทำคนให้ดี เพราะเหตุนี้จึงต้องมีแบบมีฉบับสำหรับการสร้างการฝึกอบรมคนให้ดี พระพุทธเจ้ามาสอนก็สอนคน เพื่อทำคนให้ดีนั่นเอง มาตรัสรู้ก็เพื่อจะมาหล่อหลอมคนให้ดี ไม่ได้มาหล่อหลอมมัดตุตันไม้ ภูเขาให้ดีอะไรแหละ มาหล่อหลอมมนุษย์ สอนมนุษย์ ให้มนุษย์เป็นคนดีมีความฉลาดรักษาปฏิบัติตน ผลคือความสงบสุขจะพึงมีในแดนมนุษย์

ถ้ามนุษย์ไม่ดีแล้ว มนุษย์ก็เลวที่สุดในโลกนี้ เป็นโลกวินาศ เพราะมนุษย์นี่ฉลาดสามารถทำได้ทุกอย่างไม่มีใครเกินมนุษย์ ถ้าฉลาดไปในทางชั่วก็โลกพินาศได้จริงๆ

มนุษย์เรา แต่ถ้าฉลาดในทางที่ดี เช่น ผู้มีความรักชอบในศีลในธรรม ดังท่านทั้งหลายที่ได้
 อุตส่าห์พยายามบำเพ็ญเรื่อยมานี้ โลกไม่มีใครจะให้ความร่มเย็นแก่กันได้ยิ่งกว่ามนุษย์เรา
 เพราะมนุษย์เราฉลาด มนุษย์สามารถทำความร่มเย็นเป็นสุขแก่กันได้ชนิดไม่คาดไม่ฝัน

เดี๋ยวจะว่าหลวงตาบ้าๆ ท่านทั้งหลายแบกกิเลสมาไม่สนใจคิดบ้างสมกับมาแสวง
 ธรรม มาว่าหลวงตาบ้าๆ หลวงตาบ้าไม่ได้ดูให้ใครนี้ เราพูดตามอรรถตามธรรมตามเหตุ
 ตามผล เพื่อผู้ฟังที่มุ่งอรรถมุ่งธรรมได้เข้าใจตามความจริง กรุณาทำความเข้าใจว่าพลังของ
 กิเลสมี พลังของธรรมไม่มีปราบกันได้อย่างไร กรุณานำไปพิจารณาสิ พลังของกิเลสเวลา
 แสดงออกมามันเป็นความโมโหโทโสใช้ไหม พลังของธรรมแสดงออกมาปราบความโมโห
 โทโสให้แหลกไปเลย นั่นถ้ากำลังของธรรมไม่มีปราบกิเลสไม่อยู่ ปราบกิเลสไม่ได้

เพราะฉะนั้น พลังของกิเลสมี พลังของธรรมต้องมี ไม่มีปราบกันไม่อยู่ ปราบกัน
 ไม่ได้แต่ไหนแต่ไรมา ไม่ใช่หลวงตาบ้ามาอุทริพูดโดยหาเหตุผลความจริงไม่ได้ ต้องมีความ
 จริง คือกิเลสมีอยู่ที่หัวใจเราบิณฑังเรา ธรรมมีสติปัญญาเป็นต้นก็ผลิตขึ้นที่หัวใจเรา และ
 ปราบกิเลสให้หมอบราบไปจากใจเรา ตามกำลังของกิเลสและกำลังของธรรมที่ควรแก่การ
 ปราบปรามกันได้ กรุณานำไปพิจารณาเพื่อถือเอาประโยชน์เท่าที่ควร

รู้สึกรำลือเหลือเกินในเมืองไทยเรา ใครก็ว่าอาจารย์มหาบัวๆ ถ้าเป็นความจริง
 ตามที่เขาว่า อาจารย์มหาบัวตัวดุๆ ทำไมไม่ล้มจมฉิบหายไปเสียก่อนที่จะมาดูคำว่า
 กล่าวประชาชนพระณรรทั่วแผ่นดินไทยเราเล่า นี่ได้อบรมสั่งสอนเจ้าของมาแทบล้มแทบ
 ตายด้วยด้วยการฝึกฝนทรมาณ ควรหนักต้องหนัก ควรเบาต้องเบา ควรเป็นก็เป็น ควร
 ตายก็ยอมตายไปตามเหตุการณ์ เวลาเข้าที่คับขันในการต่อสู้กับกิเลส เอ้า เป็นก็เป็น ตาย
 ก็ยอมตายไม่เสียตายชีวิตยิ่งกว่าธรรม ช่างกิเลสต้องฆ่าอย่างนั้น ไม่ฆ่าอย่างนั้นไม่ได้ เดี่ยว
 กิเลสเหยียบหัวแหลกหมด

กิเลสมีอำนาจมากขนาดไหน ธรรมะต้องมีอำนาจมากขนาดนั้น ไม่งั้นปราบกันไม่
 อยู่ เห็นไหมพระพุทธเจ้าท่านต่อสู้กับกิเลส ท่านฝึกฝนทรมาณท่านจนสลบสามหน ใน
 ตำรับตำราบอกไว้ เรียนไปทำไมเรียนไม่สังเกต เรียนไม่พิจารณา เรียนไม่นำมาเป็นคติ
 เครื่องพร้าสอนตนจะเกิดประโยชน์อะไร เพราะการเรียนการจดจำเปล่าๆ นั้น ถ้าไม่นำมา
 ปฏิบัติให้เกิดประโยชน์แก่ตนนะ

พระพุทธเจ้าก่อนที่จะมาตรัสรู้ในชาติปัจจุบันเรา นี้ ท่านสลบสามหน ยากหรือไม่
 ยากการฆ่ากิเลส การทำคนให้ดียากหรือไม่ยาก ไม่มีอะไรทำยากยิ่งกว่าการทำคนให้ดี และ
 ไม่มีอะไรยาก ไม่มีการสอนใครยากยิ่งกว่าสอนคน สอนคนคือสอนใคร ก็สอนเราละซิ เรา

ต้องสอนเราเสียก่อน พระพุทธเจ้าสอนพระองค์สลบสามหนเห็นไหม แม้ที่ไม่ถึงชั้นสลบ ไสลก็ล้วนแต่เป็นทุกข์ธรรมดาเพราะการฝึกกรรมอยู่นั้นแล อย่าเข้าใจว่าท่านไม่ทุกข์ พระสาวกแต่ละองค์ย่อมได้รับความทุกข์ธรรมดาเพราะการฝึกกรรมเช่นเดียวกัน เป็นแต่ไม่ได้จดจารึกไว้หมดเท่านั้น บางองค์ฝ่าเท้าแตก บางองค์จักษุแตก เห็นไหมในตำรับตำรา ยากหรือไม่ยากสอนมนุษย์ ฝึกฝนธรรมดามนุษย์นะ เราต้องคิดเพื่อเป็นแบบฉบับ แม้ได้น้อยก็ยังดีกว่าไม่ได้สนใจคิดเสียเลย

เวลาสอนเราจะให้ง่าย ๆ เหมือนปอกกล้วยหอมได้ยังไง ศาสนาไม่ใช่ศาสนากล้วยหอม ก็เลสไม่ใช่กล้วยหอมพอจะปอกเอา ๆ กินเอากลิ่นเอาอย่างนั้นนะ เอาไปพิจารณาวิชาการสั่งสอนที่ยากที่สุดก็คือสั่งสอนเราฝึกเรา ยากที่สุดฝึกคน ๆ นี้ เมื่อเวลาฝึกดีแล้วก็เยี่ยมที่สุด ไม่มีอะไรเยี่ยมยิ่งกว่าคนที่ฝึกตนดีแล้ว พวกมันจดจำไปปฏิบัติต่อตัวเองให้เป็นคนดี

ข่าวร้ายลือเหลือเกิน ไต้ยีนนะหลวงตาบัว เพราะกิริยาที่ว่าดูนั้นออกจากปากหลวงตาบัว แล้วก็ย้อนกลับมาเข้าหูหลวงตาบัว ใครก็ว่าหลวงตาบัวดู ๆ เราหาเหตุผลไม่ได้ว่าเราดูคนเพราะเหตุผลกลไकोอะไร ตัวเราเองก็ฝึกตัวเรามาอย่างนี้ พระพุทธเจ้าก็ฝึกพระองค์มาอย่างนั้น พระองค์ก็ตีด้วยการฝึกการธรรมดา ควรหนักต้องหนัก ควรเบาต้องเบา พระองค์ได้เป็นพระพุทธเจ้าเพราะการฝึกด้วยแง่หนักเบา ตามเรื่องของสิ่งชั่วช้าต่ำทราม ซึ่งมีกำลังมากน้อย แ่งของธรรมเครื่องฝึกเครื่องปราบปรามก็ต้องให้หนักเบาตาม ๆ กัน จนกิเลสประเภทต่าง ๆ สู้กำลังของธรรมไม่ได้ ขาดหลุดลอยออกจากพระทัยไม่มีเหลือ จึงได้หลุดขึ้นมาเป็นพระพุทธเจ้าได้ด้วยการฝึกการธรรมดา

พระอุดมกรรมฐานทั้งหลายที่หนักแน่นในธรรม และเป็นครูเป็นอาจารย์ของเรา ล้วนแต่ผ่านชีวิตเดนมตายมาทั้งนั้น แล้วดูอะไรพิจารณาซิ ท่านดูอะไร ถ้าการดูเป็นความผิดความเสียหาย ท่านทำไมไม่ล้มจมฉิบหายไปก่อนที่ประชาชนพระเณรจะได้กราบท่าน ท่านควรจะฉิบหายเพราะท่านเป็นตัวดูเจ้าของก่อนมาดูพวกเรา การสั่งสอนโลกสั่งสอนประชาชน อุบายวิธีการยังงี้ที่ท่านเคยได้รับผลได้รับประโยชน์จากการธรรมดาการฝึกฝน ท่านมา ท่านก็นำอุบายนั้นมาสอนเราแล้วมันผิดไปตรงไหน ตัวกิเลสนั้นแบกมา ๆ ไม่ได้มองดูอรรถดูธรรมเลย เอะอะก็ว่าแต่ท่านดู อะไรก็ท่านดู ให้กิเลสเอาเป็นเครื่องมือเสีย แหก ๆ ธรรมหาทางก้าวเดินไม่ได้เลย แล้วจะไปหาผลประโยชน์อะไรจากผู้ใด จากครูอาจารย์ใด จึงจะเหมาะกับกิเลสที่บงการอยู่บนหัวใจ

ไปไหนก็มีแต่กิเลสมันขวางหน้า ๆ เสีย ไปวัดนั้นว่าเป็นอย่างนั้น ไปวัดนี้เป็นอย่างนี้ ไปดูพระองค์นั้นเป็นอย่างนั้น พระองค์นี้เป็นอย่างนี้ ตัวเองเป็นยังงี้ไม่ดูไม่คิดบ้าง

เลย มันได้ประโยชน์อะไร ไปหาดูแต่นอกๆ ไม่สนใจดูตัวเอง ทำสะตูดรากไม้หัวตออยู่ ตลอดเวลาจนล้มลุกคลุกคลาน ไม่ดูที่สะตูด ดูแต่ต้นไม้ภูเขาดินฟ้าอากาศโน้น อวกาศโน้น แต่หัวตอที่จะให้โดนสะตูดหัวแม่เท้าอยู่ไม่สนใจดู ความผิดมันอยู่กับเจ้าของ ไม่ได้อยู่ที่ รากไม้หัวตอ จึงควรดูเจ้าของมากกว่าดูสิ่งอื่นใด

เราเป็นมนุษย์ผู้ฉลาดและเป็นชาวพุทธ ต้องดูตัวของตัวเสมอเพื่อรู้จุดบกพร่อง จะได้แก้ไขตัดแปลงให้ดี ไม่งั้นไม่ได้เรื่องได้ราวอะไรนะ ศาสนากระเทือนโลกมาได้ ๒๕๐๐ กว่าปีสำหรับพระพุทธเจ้าองค์ปัจจุบันของเรา ศาสนาพุทธกับเราชาวพุทธได้กระเทือนใจของเราบ้างไหมเป็นยังไง มีแต่ สุวากุขาโต ภควตา ธมฺโม สวดกันไปเปล่าๆ ไม่ได้สนใจ อรรถสนใจธรรม ไม่ได้สนใจประเพณีปฏิบัติธรรมนั้นจะปรากฏได้ยังไง ก็มีแต่ลมปากนะซิ ศาสนาก็มีแต่ตำราเขียนไว้ในตำราเต็มไปหมด แต่ศาสนาที่แท้จริงซึ่งจะปรากฏขึ้นในใจไม่มี มีแต่กิเลสเต็มหัวใจ บรรจอยู่เต็มหัวใจ มีแต่กิเลสไม่ได้มีธรรมบรรจบ้างเลยเกิด ประโยชน์อะไร เอาไปพิจารณาดูถ้าอยากทราบข้อเท็จจริงของศาสนาและสวากขาตธรรม ประจักษ์ใจ

ธรรมพระพุทธเจ้ากระเทือนโลกมา ๒๕๐๐ กว่าปีแล้ว สอนใจมนุษย์แท้ๆ ไม่ได้ สอนอะไรที่ไหน ให้ผิดจากหลักธรรมและวิธีการสั่งสอน เอาไปพินิจพิจารณาดูชี้ให้เกิดผล เกิดประโยชน์ อะไรจะเลิศยิ่งกว่ามนุษย์เราในโลกนี้ ฝึก...อยากดีต้องฝึก ควรหนักต้องหนัก ควรเบาต้องเบา เราเป็นคนฉลาดคนหนึ่งจะให้กิเลสมันเหยียบหัวเราอยู่ทำไมหนักหนา กิเลสมันฉลาดก็รู้ว่ามันฉลาดอยู่แล้ว ธรรมยังฉลาดเหนือกิเลสอีกนี่ เอามาเหยียบหัวมันให้ แผลกลงไปซิ กิเลสแตกจากหัวใจแล้วอยู่ไหนอยู่เถอะสบายทั้งนั้นมนุษย์เรา

ไม่ได้สนใจกับดินฟ้าอากาศ ไม่สนใจกับความมีความจน ไม่สนใจกับการเกิดการ ตาย ตายแล้วจะไปเกิดที่ไหน ไปตกนรกหมกไม้ ไปสวรรค์ชั้นพรหมที่ไหน นิพพานที่ไหน ไม่ต้องถาม รู้อยู่ในหัวใจนี้เสร็จหมดแล้ว ปัจจตุตฺ เวทิตพฺโพ วิญญูหิ นี่อันหนึ่ง สนฺทิลฺลิวโก นี่อันหนึ่ง พระพุทธเจ้าแสดงไว้อย่างสดๆ ร้อนๆ สำหรับผู้ปฏิบัติจะารู้ได้เห็นในหัวใจ ตนเอง รู้แล้วไม่ต้องถามใคร แม้พระพุทธเจ้าประทับอยู่ต่อหน้าก็ไม่ทูลถาม เพราะธรรม ที่รู้ที่อยู่ภายในใจ กับสนฺทิลฺลิวโก เวทิตพฺโพ วิญญูหิ ก็คือองค์ศาสดาอยู่แล้ว

เช่นเราับประทานด้วยกัน จะรวมอยู่ด้วยกันห้าคนหกคน ร้อยคนพันคนก็ตาม เถอะ รับประทานรวมกันอยู่นั้น ใครอิม่ๆ เสร็จลงไปโดยลำดับ มีใครมาถามกันใหม่ ว่า ความอิม่เป็นยังไง ผมหรือฉันอิม่แล้วยังไม่มี มีก็ร้อยก็พันคนใครอิม่ก็รู้ตัวเองๆ และไม่ สงสัยกันด้วย ไม่ถามกันด้วย นี่ความอิม่แห่งธรรมทั้งหลายเป็นลำดับลำดับก็เหมือนกัน

เช่นนั้น ไม่ว่าพระพุทธเจ้าจะตรัสรู้ไปนานเท่าไร นิพพานนานเท่าไรก็ตามเถอะ ความจริงเป็นอันเดียวกัน เช่นเดียวกับเราต้อนรับประทาน ความอึดเป็นเหมือนกันไม่จำเป็นต้องถามกัน ถ้าไม่ยอมแสดงลวดลายบ้ำให้คนอื่นเห็น พอรับประทานแล้วคนทั้งหลายทั้งโลกทั้งสงสารเขาไม่ถามกันว่า ฉันทอึดแล้วยังๆ เพราะกลัวคำตอบว่า แกกำลังเป็นบ้ำหรือ เขาจะว่างั้นนะซี

ธรรมพระพุทธเจ้าไม่ใช่ธรรมบ้านีนา สนฺทิฏฐิโก ประกาศกังวานอยู่ในหัวใจของผู้ปฏิบัติ เอาให้เห็นซี ธรรมพระพุทธเจ้าเป็นโมฆะเชียวหรือ มันมีแต่ธรรมในตำรับตำราเวลานี้นะ ความจริงในหัวใจจะไม่ปรากฏ มีแต่ลมปากหลอกกัน ยั่วกิเลสกัน อวดน้ำลายกันอยู่ทุกแห่งทุกหน อันนั้นดีอันนี้ดีประกาศลั่นกันไปนอกโลกนอกทวีป ตะครุบเงากันไปโน่น หัวใจเจ้าของดีไม่ดีไม่ดูนี่ซี ถ้าดูตรงใจนี้ ธรรมของจริงตามที่ท่านประกาศสอนไว้ ก็จะมีทางปรากฏให้ได้ชมพอให้อบอุ่นใจสมกับเป็นชาวพุทธและปฏิบัติ จำได้ทั้งชื่อ รู้ทั้งกิเลสบาปธรรม ได้ทั้งตัวจริงขึ้นกับใจหายสงสัย

เมื่อจิตรู้ตัวเองแล้ว ควรแนะนำสั่งสอนหนักเบาอย่างน้อยก็ว่ากันไป สอนกันไป ไม่ควรสั่งสอนก็ไม่ยุ่ง ไม่หนัก ไม่หิวไม่โหย ไม่เป็นบ้ำน้ำลาย อยู่สบายๆ ธรรมเป็นของอึดของพอและมีประมาณในตัวเองไม่เหมือนกิเลส ถ้ากิเลสแล้วไม่มีเมืองพอ เช่น ความโลภมันพอตัวของมันเมื่อไร เหมือนกับไฟได้เชื้อ ไส้เชื้อเข้าไปเท่าไรมันยิ่งลุกส่งเปลวขึ้นจรดเมฆโน่น ถ้าธรรมแล้วพอ สมานก็พอ เมื่อภาวนาสมาธิเต็มภูมิแล้วสมานก็พอ พอในหัวใจเจ้าของรู้เอง ปัญญาก้าวออกไปพิจารณาออกไป แดกแขนงออกไป กระจายออกไปตามสภาวะธรรมที่ควรแก่การพิจารณา ทั้งข้างในข้างนอกตลอดทั่วถึง จนรู้เท่าทันและละได้หมด ไม่มีอะไรเหลือแล้ว ปัญญาที่พอ วิมุตติหลุดพ้นนั้นคือเมืองพอ ธรรมมีเมืองพอ มีความพอเป็นลำดับลำดับ ส่วนกิเลสไม่มีคำว่าพอ ทุกประเภทของกิเลสไม่มีคำว่าพอตัวและพอกับสิ่งทั้งหลาย โลกจนตาย โกรธจนตาย รักจนตาย ชัง รังเกียจจนตายก็ไม่มีคำว่าพอกิเลสกับธรรมจึงต่างกันมาก

พระพุทธเจ้าไม่ได้มาหลอกลวงโลก ไม่ใช่ศาสดาหลอกลวงโลก อย่างที่เทียบให้ทราบแล้วเมื่อกี้ รับประทานอึดแล้วไม่ได้ถามกันนี้ ก็ร้อยก็พันก็หมื่นก็แสนคน รับประทานด้วยกัน เมื่ออึดแล้วไม่ได้ถามกัน เพราะความอึดมันพอดิบพอดีกับเจ้าของทุกคน รู้กันทุกคนไม่จำเป็นต้องไปถามกัน นี่ธรรมก็คือความพอดีและรู้ชัดยิ่งกว่านั้นไปอีกหลายร้อยเท่าพันทวีจะไปถามใคร นี่ละศาสนาพระพุทธเจ้าเป็นธรรมสดๆ ร้อนๆ และ

ให้ผลแก่ผู้ปฏิบัติตามอย่างสด ๆ ร้อน ๆ ไม่มีคำว่าล้าสมัยดังคำหลอกลวงของกิเลส ที่เคยหลอกชาวพุทธเราเรื่อยมาซึ่งมักได้ผลไม่ขาดทุน

คำว่ามัชฌิมาคืออะไร มัชฌิมา มีสองประเภท มัชฌิมาในการฆ่ากิเลสประเภทหนึ่ง เอ้า กิเลสประเภทนี้หนักและรุนแรง ผาดโผนมาก เช่นเดียวกับข้าศึกที่มีกำลังพล กำลัง ศัสตราอาวุธมาก ศัสตราวุธเขาก็เพียงพอในการรบการต่อสู้ มีแต่อาวุธชนิดเลวร้าย มีแต่อาวุธที่เป็นพิษเป็นภัยมากทั้งสิ้น ส่วนกองทัพฝ่ายเราทำยังไงจะมีกำลังอย่างน้อยทัดเทียมกันและยิ่งกว่า เมื่อข้าศึกมีกำลังมาก เราผู้จะปราบข้าศึกให้อยู่ในเงื้อมมือจะมีกำลังน้อยกว่าข้าศึกไม่ได้ ต้องให้มีกำลังมากกว่า เอ้า กิเลสมันมีกำลังมาก กองทัพธรรมต้องมีกำลังมากและผาดโผนรุนแรง พัดกันลงไปให้แหลก ไม่ยั้งไม่แค้นโดยไม่ต้องสงสัย

นี่แหละมัชฌิมาปฏิบัติ แปลว่าการดำเนินด้วยความเหมาะสม กิเลสโผนมา ธรรมะโผนไป กิเลสโหดร้าย ธรรมะโหดดี ต่อสู้กัน กิเลสสกปรก ธรรมะสะอาด ชะล้างกันลงไป กิเลสมีจำนวนมากขนาดไหน ธรรมะต้องมีน้ำหนักมาก อย่างน้อยพอ ๆ กัน พอทรงตัวไว้ได้ และมีกำลังมากกว่านั้นเอาให้กิเลสแหลก คือกำลังของธรรมต้องมาก นี่แหละเรียกว่ามัชฌิมาปฏิบัติ การปฏิบัติดำเนินด้วยความเหมาะสมในธรรมทุกชั้น ไม่อวดยิ่งไม่อวดเก่งกว่าครู และไม่หย่อนกว่าครูชนิดไม่มองดูหลักธรรมวินัยคือองค์แทนศาสดา

คำว่ามัชฌิมาปฏิบัติ เดินทางสายกลาง ไม่ยิ่งนักไม่หย่อนนักนั้นมันหมายความว่ายังไง ที่ว่าไม่ยิ่งนักไม่หย่อนนัก เดินทางสายกลางนั้นนะ เรามันเรียนน้อยปฏิบัติน้อย ไม่ทราบความหมายคำว่าเดินทางสายกลาง ไม่ยิ่งนักไม่หย่อนนักนั้น ส่วนมากเห็นแต่กลาง เสือกกลางหมอนนั่นแหละ นอนกันครอก ๆ จะภาวนาเพียงห้านาทีนี่ โอ๊ย มันจะเคร่งเกินไป เต็มวันพรุ่งนี้จะทำงานนั้นงานนี้ นี่มันจะเคร่งเกินไป ก็ทำไมจะไม่เคร่งล่ะ เพราะศีระะพลาดเสือกพลาดหมอนไปนั่น ถ้าอยากให้เป็นมัชฌิมาก็รีบปรับตัวปรับศีระะให้ลงตรงกลาง เสือกกับหมอนนั่นซิ เสือกหมอนนั่นไม่เคร่ง พอดี เสียงดังครอก ๆ นั้นพิจารณาดูซิ จะว่า หลวงตาบัวดูนะ เอาความจริงมาพูดให้ท่านทั้งหลายฟัง เพราะส่วนมาก มักดำเนินกันด้วยมัชฌิมาแบบนี้ นี่มันแบบมัชฌิมาของกิเลสตัวชี้เกี้ยว ตัวนอนตื่นสาย ตัวไม่เอาไหนต่างหาก มิใช่มัชฌิมาฆ่ากิเลสที่ปราชญ์มีพระพุทธเจ้าเป็นต้นพาดำเนินมา

มัชฌิมาของกิเลสมันก็มีของมัน มัชฌิมาของธรรมก็มี ส่วนมากเราลงแต่มัชฌิมาของกิเลส คือ กลางเสือกกลางหมอนหลับครอก ๆ นั้นแหละ ส่วนมัชฌิมาของธรรมไม่ได้เรื่องพอจะก้าวความเพียรบ้างสักนิด เอ๊ะ นี่เต็มวันเคร่งเกินไปนะ ๆ แล้วอันไหนจะพอดี ก็มีแต่เสือกกับหมอน แน่ะ จะเดินจงกรมภาวนาหย็อก ๆ ห้านาทีมองดูนาฬิกาแล้ว มันจะเกิน

ประมาณแล้วนี่ นี่นาฬิกาได้เท่านั้นแล้วนี่ มันกินประมาณแล้วนะ มันจะเคร่งมากไปนะ เดี่ยวผิดหลักมัชฌิมาปฏิปทาไปนะ บทกิลเลสเหยียบหัวที่นาฬิกาที่ชั่วโงง ก็กัปก็กัลป์ไม่เห็นนับ นาฬิกาเดือนปีกันเลย พอจะก้าวออกจากที่คุมขัง คือจากกิลเลสเท่านั้น มันเลยเวลานะๆ เห็นไหมกิลเลสมันหลอกคนรู้ใหม่ รู้แล้วยัง เหล่านี้ล้วนแต่กลมายาหลวกลวงของกิลเลส ทั้งสิ้น เวลาเราปฏิบัติตามกิลเลสตั้งที่ว่ามานี้ กิลเลสมันเคยบอกใหม่ว่า จะเคร่งเกินไป นอน จมหมอนนั่น ตื่นเสียบ้าง เดี่ยวศีรชนะน่าจะว่ากิลเลสไม่บอก อย่างนี้มีไหม เปล่า ไม่มีเลย

ถ้าอยากจะรู้กลมายาของกิลเลส เอ้า ภาคปฏิบัติฟาดลงไป กิลเลสจะออกตรงไหนรู้หมด ขอให้ได้ฟาดกิลเลสแตกกระจายลงจากหัวใจไม่มีอะไรเหลือแล้วเถิด กิลเลสจะอยู่ในหัวใจใดทำไมจะไม่รู้ มันเคยอยู่หัวใจเรามาแล้ว ปราบมันจนแหลกหมดไปแล้ว มันไปแสดงท่าทางอวดลวดลายอยู่ที่ไหน เพนพ่านอยู่ที่ไหนรู้หมด มันเพนพ่านอวดอำนาจบน หัวใจนี้ไม่ได้ ถูกทำลายแตกไปหมดแล้ว ฟังทำลายลงไปแล้ว มันไปแสดงลวดลายร้ายมนต์ กลหลอกโลกอยู่ที่ไหนรู้หมด จึงเรียกว่า โลกวิทู ชี ฐึแจ่งโลกรู้ไปหมดนั่นแหละ นี่ก็เรียกว่า มัชฌิมาประเภทหนึ่ง มัชฌิมาปฏิปทาการปฏิบัติดำเนินด้วยความเหมาะสมกับการทำลาย กิลเลสทุกประเภทให้บรรลัยไปจากใจหนึ่ง มัชฌิมาในหลักธรรมชาติของธรรมและใจที่บริสุทธิ์หนึ่ง จะเรียกว่า มัชฌิมาฝ่ายเหตุ มัชฌิมาฝ่ายผลก็ได้ ไม่มีอะไรขัดแย้งเมื่อกิลเลสตัว ขัดแย้งสิ้นซากไปจากใจแล้ว

เอ้า กิลเลสหย่อนกำลังลงไป อ่อนกำลังลงไป มัชฌิมาก็ละเอียดเหมือนกัน กิลเลสละเอียด มัชฌิมาก็ละเอียด คือสติปัญญาละเอียดลงไป กิลเลสละเอียดสุด สติปัญญา ก็ละเอียดสุด เป็นมหาสติ-มหาปัญญา ทำการพิจารณาอยู่ตลอดอิริยาบถวันแต่ขณะ หลับเท่านั้น ราวกับน้ำซบน้ำซึมที่ไหลรินอยู่ทั้งหน้าแล้งหน้าฝนไม่มีหยุด พิจารณาทำลาย จนกระทั่งกิลเลสแหลกไปแล้วมัชฌิมาก็หยุดทำงานโดยไม่ต้องบังคับ นี่แลมัชฌิมาแปลว่า ความเหมาะสม กิลเลสหักมา มัชฌิมาทักไป กิลเลสนาใดไหน มัชฌิมานาใดนั้น ต่อสู้ขนาดนั้น จนกิลเลสสิ้นซากไปหมดแล้วมัชฌิมาก็หมดหน้าที่ และหยุดไปเองโดยอัตโนมัติ จะรอบอะไรก็ชนะหมดแล้วนี่ นั่นแลคำว่ามัชฌิมา เหมาะสมกับการทำลายกิลเลสทุกประเภท ดังกล่าวมา

ถ้าอยากจะทราบก็ออกแนวรบซิ เรียนแต่ภาควิชารบเฉยๆ ไม่ได้ออกแนวรบก็ไม่วู้จักวิธีรบ ก็ยังไม่สมบูรณ์ เอ้า คนนี้ก็เรียนวิชาแนวรบ คนนั้นก็เรียนวิชาแนวรบ แต่ไม่ได้ ออกสนามก็ไม่วู้แ่งหนักเบาของการรบ เมื่อออกสนามแล้วรู้ทั้งนั่นแหละ นักปฏิบัติธรรมก็เหมือนกัน เหมือนกับเข้าสู่แนวรบ เรียนเฉยๆ เรียนไปตามตำรับตำรา เรียนกระทั่งพุง

แตกก็แตกตายทิ้งเปล่าๆ นั้นแหละ พุงก็พุงเรานั้นแหละแตก น้ำลายก็หมด เอามาอวดกัน
คุยกันสนุกกัน มีแต่เรื่องกิเลสตัณหาที่ฐิฆมาณสำคัญว่าตัวฉลาด แต่กิเลสไม่ได้ถลอกแม้นิด
หนึ่งเลย นั่นมันเกิดประโยชน์อะไร ถ้าอยากให้กิเลสถลอกก็เข้าสู่สงคราม คือภาคปฏิบัติ
จิตตภาวนาพัดกันลงไปซิ

กิเลสมีมากน้อยเท่าไร มันมีลูกมีหลานมีเหล่ามีกอ มีปู่ย่าตายายเหมือนกันกับเรา
นั่นแหละ พัดกันเข้าไปด้วยความพากเพียรมีสติ ปัญญา ศรัทธา อุตสาหะเป็นธรรมคู่พึง
เป็นพึ่งตายไม่ลดละทอดยอ จนกิเลสเหลกไปหมดไม่มีอะไรเหลือเป็นเชื้อแล้ว นั่นแลท่าน
ว่าธรรมอันวิเศษอยู่ที่หัวใจผู้นั้น และนี่คือมัชฌิมาในแนวรบของผู้เรียนจบพรหมจรรย์ด้วย
ภาคปฏิบัติ กรุณาจดจำและนำไปปฏิบัติ ถ้าอยากทราบความจริงซึ่งมีอยู่กับตัวกับใจของ
เราทุกคน จะรู้จะเห็นที่กายที่ใจเราเองหนีไม่พ้น เมื่อถึงขั้นนี้ กิเลสตายไปหมดไม่มีอะไร
เหลือแล้ว มัชฌิมาในหลักธรรมชาติได้แก่ความบริสุทธิ์สุดส่วนก็ปรากฏเองโดยไม่ต้องหา
นี่แหละมัชฌิมาเหมาะสมอยู่ตลอดเวลาอกาลโก ทั้งฝ่ายเหตุฝ่ายผลสมดุลงัน

เบื้องต้นได้พูดถึงเรื่องพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ ว่าพระพุทธเจ้าเกิดยาก
แสนยาก คนเกิดก็ร้อยชาติก็ไม่ได้พบท่าน นี่เรายังมาพบนับว่าบุญของเรามาก พระธรรม
พระสงฆ์ก็เหมือนกัน ท่านเหล่านี้เป็นท่านที่เกิดได้ยากทั้งนั้น แต่เราได้มาพบสิ่งที่หาได้ยาก
จึงเป็นบุญของเราโดยแท้ เพราะฉะนั้น จึงขอให้พากันระลึกถึงท่านให้ถึงใจนะ พุทธฺ์ สรณฺ์
คจฺฉามิ ข้าพเจ้าขอถึงซึ่งพระพุทธเจ้าว่าเป็นที่พึ่งที่ระลึกฝากเป็นฝากตาย ให้ฝากจริง ๆ ใน
จิตใจ อย่าสักแต่ว่าพูดแต่ปากแต่คำเฉย ๆ ไม่เกิดประโยชน์ นกขุนทองก็พูดได้ถ้าไม่ถึงใจ

เทศน์ยังไม่ถึงไหนเลยเริ่มเหนื่อยภายในหัวใจแล้ว ใส้โก้ ๆ เหมือนเสือถูกปืนนะ
ใส้จะเป็นไร ก็เราไม่ได้โกรธ เราว่าเฉย ๆ เราไม่ได้โกรธให้ใครนี่ คนไม่ได้โกรธว่านี่มันสนุก
ว่านะ แต่คนโกรธนั้นว่าแบบตาตาตาแดง ว่าแล้วก็ติดความโกรธเจ้าของ ๆ ตาตาตาแดง
เจ้าของก็ฆ่าเจ้าของ ถ้าอย่างนั้นไปไม่รอดแหละ ผู้ไม่โกรธพูดไปเท่าไรก็ได้ถ้าไม่เห็น้อยนะ
เอาตรงนั้นซิ เพราะความเหนื่อยทางธาตุชั้นนี้มีได้ด้วยกันทั้งคนโกรธและคนไม่โกรธ

อีกประการหนึ่งที่ได้เคยพูดกันอยู่เสมอเรื่องถ่ายรูป ยิ่งไงก็มันไม่ใช่ควาย คนทั้งคน
ยิ่งเป็นพระทั้งองค์ ครูบาอาจารย์ทั้งองค์ ควรจะปรึกษาปรารภกันให้เป็นที่เรียบร้อยก่อน
เมื่อเหตุผลลงกันแล้วถ่ายเท่าไรก็ได้เราไม่ว่าเราไม่หวง ถ้าขัดแย้งต่ออรรถต่อธรรมต่อเหตุ
ต่อผล ไม่ใช่ทางของชาวพุทธเรา อย่าได้พากันฝืน อย่าได้พากันทำ นี่เราเคยพูดหลายหน
แล้ว พูดกันถึงเรื่องถ่ายรูป แสดงเหตุผลให้ทราบและเป็นที่ยอมรับแล้ว อยู่ ๆ ก็ถ่ายพีบ
ออกมาเลย มันยังงี้ถึงเป็นยังงั้น ชาวพุทธอะไรถึงหน้าด้านขนาดนั้นมีหรือ พิจารณาดูซิ นี่

ที่เราเซ็ด เพราะศาสดาไม่ใช่ศาสดาองค์หน้าด่าน เราก็มิอยากจะคุยนะ เราก็มิใช่พระหน้าด่านอย่างนั้น พอจะหาคนหน้าด่านมาถ่ายรูปเรา นี่แหละเรื่องมันหน้าด่านอย่างนี้ ไม้อา สกปรก ใช้ไม่ได้ในวงชาวพุทธเรา ให้พากันฟังเหตุฟังผล

เราอยู่เราเป็นอยู่ทุกวันนี้ เราตะเกียกตะกายทุกวันนี้เพื่อหัวใจโลกนั่นแหละ เราหวังที่สุดเรื่องหัวใจ เราไม่ได้หวังวัตถุเงินทองข้าวของเหล่านี้ เพราะมิใช่ศาสนเงิน นี่ศาสนธรรมต่างหาก หรือศาสนธรรมแท้ๆ มิใช่ศาสนเงิน มิเห็นแก่ความโลก มิเห็นแก่สิ่งนั้น สิ่งนี้ยิ่งกว่าหัวใจคน ลำบากลำบากขนาดไหนเราก็มิไปถ้าเป็นเรื่องหัวใจคนแล้ว ถ้าเป็นเรื่องจะเอาอะไรมาหลอกเราอย่ามาหลอก เช่นขอนิมนต์หลวงตาบัวไปเทศน์ที่นั่นจะให้เงินหนึ่งล้านบาท หลวงตาบัวจะตอบว่ามิไป ชี้เกียจ.....ทันทีเลย

ก็เรามิได้บวชมาหาเงินล้านนี้วะ เราบวชมาหาธรรมหาหัวใจเรา หาหัวใจโลกต่างหาก มิได้บวชมาหาเงินหาทองกองทรัพย์สินใด ๆ ทั้งสิ้น ส่วนปัจเจกเครื่องอาศัยของสมณะนั้น ในวงนักบวชยอมรับกันทั่วสังฆมณฑล เรามิปฏิเสธ เรายินดีเสมอการแนะนำสั่งสอนคนด้วยอรรถด้วยธรรม มิว่าคนมีคนจน คนโง่คนฉลาด ถ้ามาด้วยอรรถด้วยธรรมแล้วมาเถอะ ๆ ว่าจี้เลยเรานะ ถ้ามาแบบอวดก้าม อย่ามา ๆ วัดนี้มิใช่วัดก้าม วัดนี้มิมีก้าม เราบอกอย่างนี้เลย และมิยินดีต้อนรับสนทนาให้เสียเวลาและเหนื่อยเปล่าด้วย

นี่ท่านทั้งหลายได้มาถวายทาน ทานนี้เป็นผลบุญของท่านทั้งหลายเอง วัตถุไทยทานนี้เป็นสิ่งที่ท่านทั้งหลายได้ชวนชวายเป็นด้วยศรัทธาของตนทุก ๆ ท่าน เวลาถวายแล้วอันนี้เป็นวัตถุหยาบ เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดขึ้นซึ่งคุณสมบัติอันละเอียดได้แก่บุญ ยืนอันนี้ออกมาให้ทาน ส่วนละเอียดคือบุญกุศลย้อนเข้ามาสู่ใจของเราผู้ทำ เพราะนี้เป็นต้นเหตุคือผู้ทำ ผลก็ต้องเข้ามาที่ตรงนี้มิไปที่อื่น

วัตถุทานเหล่านี้มิได้ไปสวรรค์นิพพาน ให้แล้วท่านก็ใช้สอยไป และมีความชำรุดทรุดโทรมและสลายไปตามเรื่อง วัตถุไทยทานเหล่านี้มิได้ไปสวรรค์นิพพาน ใจของท่านผู้เป็นบุญ ผู้ให้ผู้เสียสละนั้นแลจะไปสวรรค์นิพพาน ให้พากันจำไว้ นะ อันนี้เป็นวัตถุต้นเหตุที่จะให้บุญกุศลเข้าสู่ใจ ใจเป็นนามธรรม เป็นของละเอียดมาก มิมีอะไรจะรู้ได้นอกจากธรรม ใจนี้แหละเป็นสิ่งที่ละเอียดมาก บุญก็เป็นของละเอียดเหมือนกัน เป็นคู่ควรกัน เวลาสิ่งเหล่านี้สลาย ร่างกายแตก ใจจึงมิแตก บุญจึงมิแตก บุญกับใจมิตายจึงไปด้วยกัน นี่แหละท่านว่าไปสวรรค์ ใจกับบุญนี้ต่างหากเป็นผู้ไป มิใช่วัตถุทานเหล่านี้ไป บุญที่ท่านทั้งหลายสละทานลงไปนั้นแล จะพาท่านทั้งหลายไปสวรรค์และไปนิพพาน พากันจำไว้

เช่นวัตถุเครื่องก่อสร้างนี้ คนนั้นมีศรัทธา คนนี้มีศรัทธาช่วยกันสร้าง ศาลานี้ก็เป็น ศาลา วัดเป็นวัด ศาลาและวัดไม่ได้สนใจจะไปสวรรค์นิพพาน แต่ผู้ทำต่างหากจะไป บุญกุศลที่เกิดขึ้นจากการกระทำนี้ สะท้อนย้อนกลับเข้ามาสู่ใจซึ่งเป็นคู่ควรของกันกับบุญนั้น อันนี้แหละเป็นเครื่องพยุลงใจและพาไปสวรรค์นิพพาน

ใจไม่เคยตาย ไม่เคยมีป่าช้า พระพุทธเจ้าสอนไว้อย่างแม่นยำ ไม่มีใครจะสอน ถูกต้องแม่นยำยิ่งกว่าพระพุทธเจ้า จึงเรียกว่า สุวากุขาโต ภควตา ธมฺโม พระธรรมอัน พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ชอบแล้ว คำว่าชอบก็คือไม่มีผิด ตั้งแต่พื้นๆ แห่งธรรมจนถึง วิมุติพระนิพพานไม่มีผิดเลย จึงเรียกว่าตรัสชอบ สัตว์ตายแล้วเกิดนี่คือพระพุทธเจ้าเป็นผู้สอนเอง อะไรพาให้เกิด ก็สิ่งที่ละเอียดเหมือนจิตนั้นแหละควบคุมจิต เป็นเชื้อของจิตที่ พาให้เกิด ท่านแสดงไว้ในหลักธรรมว่า อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา นั้นแหละเชื้อเพาะสัตว์ทั้งหลายให้เกิด วิบากได้แก่ตัวเป็นเครื่องพยุลงและเครื่องกดถ่วงใจสัตว์ ให้ไปเกิดใน สถานที่สูงต่ำ ลุ่มๆ ดอนๆ เพราะอำนาจแห่งบาปและบุญ ท่านเรียกว่าวิบาก อันนี้ไม่ตาย ไปด้วยร่างกาย แต่เป็นวิบากดี-ชั่วติดแนบไปกับจิต

ใจเป็นของไม่ตาย อันพวกหูหนวกตาบอดกิเลสมันหลอกคนว่าตายแล้วสูญๆ รู้ไหมกิเลสมันหลอกคน ธรรมพระพุทธเจ้าปราบกิเลสเรียบหมด เห็นกลมายาหลอกหลวง ของกิเลสทุกอย่างแล้วจึงเปิดเผยความลามกของกิเลสออกมาให้พวกเรารู้ กิเลสมันว่าตายแล้วสูญ แต่ตัวกิเลสเองไม่ได้สูญนี่นะ กิเลสมันนั่งนอนอยู่บนหัวใจสัตว์โลกอย่างสบาย ประกาศหลอกสัตว์โลกว่าตายแล้วสูญๆ คือสัตว์โลกเมื่อตายไปแล้วก็สูญสิ้นมิได้เกิดอีก ก็เมื่อดวงใจที่กิเลสยึดเอาเป็นที่อยู่อาศัยได้สูญสิ้นไปแล้ว กิเลสจะไม่พังไม่สูญไปด้วยหรือ ตรงนี้เป็นตรงหมัดเด็ดตีหัวกิเลส มันจึงไม่บอกเคล็ดลับของมันให้พวกเราทราบ จึงหลงกลของมันเรื่อยมา เมื่อกิเลสตายไปหมดแล้วไม่มีใครมาค้ำแทนแหละ

เรื่องของกิเลสพระพุทธเจ้าเห็นหมด พวกเราถูกกิเลสครอบหัวอยู่อย่างนี้ และถูก หลอกประจำจิตว่า ตายแล้วสูญๆ บาปไม่มี บุญไม่มีๆ ผู้มันละผู้สร้างบาปมากที่สุด คลังแห่งบาป กองรับเหมาบาปก็คือผู้มันแหละ ผู้ว่านรกไม่มี สวรรค์ไม่มี บาปไม่มี บุญไม่มี ตายแล้วสูญ นั้นแลผู้รับเหมาบาปมากกว่าใครๆ ในโลกกันตมมนุษย์ ผู้มันแหละจะไปเจอแต่ บาปทั้งนั้น ผู้ว่าบาปไม่มีนั้นแลจะเผาหัวใจผู้ว่าบาป-บุญ นรก สวรรค์ นิพพานไม่มีนั้นแหละ เพราะกิเลสหลอกให้เชื่อมั่นต่างหากไม่ใช่ความจริง ความจริงก็ดังพระพุทธเจ้าผู้ ทรงโลกวิทูแสดงไว้แล้วนั้นแล ว่าบาปมี บุญมี นรกมี สวรรค์มี พรหมโลกมี นิพพานมี และทรงประกาศว่ากิเลสเอาหัวใจสัตว์โลกเป็นที่อยู่อาศัย เป็นเครื่องมือของมัน

ความจริงคือตายแล้วเกิด นี่คือความจริง บุญมี บาปมี นรกมี สวรรค์มี คือความจริง พระพุทธเจ้าทุกพระองค์มาตรัสรู้นี้ไม่เคยมีองค์ใด เป็นล้านๆ องค์มาตรัสรู้ในแดนมนุษย์เรานี้ ไม่เคยมีพระพุทธเจ้าองค์ใดคัดค้านกันว่า บาป-บุญ นรก สวรรค์เป็นต้นไม่มี เพราะเห็นอย่างเดียวกัน รู้อย่างเดียวกันปฏิเสธกันได้อย่างไร

เช่นท่านทั้งหลายจำนวนมากมานั่งอยู่เวลานี้ หลวงตาบัวพูดคุยอะไรกับท่านทั้งหลาย ท่านทั้งหลายทั้งเห็นหลวงตาบัวด้วย ทั้งได้ยินได้ฟังหลวงตาบัวพูดด้วย แล้วท่านทั้งหลายจะปฏิเสธได้อย่างไรไม่ได้มาวัดป่าบ้านตาดด้วย ไม่ได้ถวายวัตถุไทยทานนี้ด้วย ไม่ได้ฟังเทศนาว่าการของหลวงตาบัวด้วย ไม่พบเห็นหลวงตาบัวด้วย ปฏิเสธได้ลงคอละหรือ เมื่อมาเห็นด้วยกันและได้ยินได้ฟังเรื่องต่างๆ ด้วยกันแล้ว ต้องพูดเป็นเสียงเดียวกันหมด เพราะไม่มีอะไรจะปฏิเสธกันได้ นี่เราก็ก็นั่นๆ แล้วว่า ไม่มีใครคัดค้านกันเลยว่าไม่ได้มาวัดนี้ และไม่ได้ถวายทานเป็นต้น ดังกล่าวมาแล้วนี้ ทุกคนต้องพูดเป็นเสียงเดียวกัน ยอมรับสภาพความจริงด้วยกัน

ที่พระพุทธเจ้าทั้งหลายตรัสรู้ธรรมก็เหมือนกัน อันนั้นก็รู้ อันนี้ก็รู้ รู้เหมือนกัน เห็นเหมือนกัน นำมาพูดแบบเดียวกันหมด กิเลสที่เคยปิดหัวใจมนุษย์มันก็พูดแบบเดียวกันหมด นรกไม่มี สวรรค์ไม่มี มันครอบหัวใจดวงไหนมันก็ต้องหลอก ต้องโกหกแบบเดียวกันหมด เพราะพวกนี้พวกปลอม พวกหลอกหลวงตมตุน มันอยู่ได้ ครองอำนาจได้ด้วยวิธีการหลอกหลวง มันจำต้องหลอกหลวงเพื่อความอยู่รอดของมัน ขึ้นบอกตามความเป็นจริงมันต้องจม ธรรมะเป็นของจริงร้อยเปอร์เซ็นต์ กิเลสเป็นของปลอมร้อยเปอร์เซ็นต์ เดินสวนทางกันอย่างนี้แต่ไหนแต่ไรมา มันคอยลบล้างกันอยู่เสมอ ไม่ลบล้างที่ไหนแหละ มันลบล้างที่หัวใจเรานั้นแล พวกเราดูนะจะว่าหลวงตาบัวไม่บอกขอฝากคำนี้ไว้ เพราะกิเลสมันอยู่ที่หัวใจเรา แม้ธรรมก็เกิดที่หัวใจเรา อยู่ที่หัวใจเราเช่นเดียวกัน จะบอกอุปายของกิเลสลบล้างธรรมในหัวใจเรา

เช่น เวลาจะไปวัดไปวาฟังธรรมจำศีลจะนั่งภาวนา กิเลสมันจะหักแย้งหักขาเจ็บปวดไปหมดละ อวัยวะปกติดีๆ อยู่ก็เจ็บ เจ็บแย้งเจ็บขาปวดหูปวดตาเป็นไปหมด เจ็บท้องปวดศีรษะเป็นไปหมดนั่นแหละ กิเลสมันตีเอาๆ มันไม่ยอมให้ออกจากเงื้อมมือของมัน ถ้าเราจะออกไปหาศีลหาธรรมคือจะออกจากอำนาจของมัน มันจะกีดขวางทันทีเลย ดีไม่ดียังถูกมันขู่เอาด้วยว่าไปทำไม ไปวัดได้ประโยชน์อะไร ได้ประโยชน์อะไร ไปฟังธรรมะนะเสียเวลาและสิ้นเปลืองไปเปล่าๆ ไปฟังเพลงดีกว่า ได้สนุกสนานรื่นเริง ได้

หัวเราะลั่นกันอย่างเพลิดเพลिन ส่วนเงินทองหมดไป ใจเสียไป คนเสียไปมันไม่บอก มันหลอกอย่างนั้น และเคยหลอกมานานเท่าไรแล้วเราก็งงไม่เชื่อไม่จำ

ไม่มีใครจะรื้อความชั่วของมันขึ้นมาให้เห็นอย่างชัดเจนได้ยิ่งกว่าพระพุทธเจ้า ยิ่งกว่าพระสงฆ์สาวกท่าน ยิ่งกว่าท่านผู้มีใจบริสุทธิ์ ถ้าผู้บริสุทธิ์นับแต่พระอรหันต์ขึ้นไปถึงพระพุทธเจ้าทั้งหลายแล้วแจ้งชัดหมด กลมายาของกิเลสจะหลอกท่านไม่ได้เลย ท่านรู้หมด ท่านเหล่านี้แหละเป็นผู้เปิดความชั่วกลมายาชั่วของกิเลสออกมาให้เราทั้งหลายได้ดู ส่วนกิเลสอย่าเข้าใจว่ามันจะเปิดความชั่วของมันให้ดู มีแต่มันจะหลอกเราตลอดเวลา ให้จำเอาไว้ว่าจะว่าหลวงตาบัวไม่บอกไม่แฉ เวลาไปเจอดีกับกิเลส

เป็นไงหลวงตาบัวดูไหม ใครๆ ทัวแดนไทยว่าแต่หลวงตาบัวดูๆ พระที่มาอยู่วัดนี้ ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอกก็มี มาอยู่ที่นี่ทำไม หูหนวกตาบอดหรือจึงไม่ทราบ ว่าหลวงตาบัวดู คนนอกกำแพงวัดนี้เขายังรู้ว่าหลวงตาบัวดูๆ พระเหล่านี้หูหนวกตาบอดหรือ พระข้าราชการก็มี พระที่เคยเป็นปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอกก็มี ทำไมไม่หนีไปกับเขาละ ถ้าว่าหลวงตาบัวดูจริง ก็เห็นมีแต่พระเก่าๆ เต็มอยู่ที่นี่ แม้ไล่หนีก็คงไม่หนีจะว่าไง แต่เราไม่ได้ขับไล่ท่านเพราะท่านไม่มีความผิดนี้ มันเป็นอย่างไงพระเหล่านี้ เวลาอยู่นอกกำแพงวัดท่านก็ฉลาด แต่พอมาอยู่ในกำแพงวัดป่าบ้านตาดแล้วจึงพากันโง่ไปตามๆ กันหมด ทั้งนี้คงเป็นเพราะอาจารย์พาโง่ ลูกศิษย์ก็เลยโง่ไปตามๆ กัน พระเหล่านี้แต่ก่อนที่อยู่นอกกำแพงวัดท่านฉลาดทั้งนั้น พอก้าวเข้ามาในกำแพงวัดป่าบ้านตาดแล้วเลยโง่กันไปหมด เพราะหลวงตาบัวพาโง่ ว่าโง่ ฟังเอานะเอาไปพิจารณา

เอาละเหนื่อยแล้ว ก็ดู ดูโมโกรธจะเป็นไรไป ทำท่าเฉยๆ ก็ทำได้ ดูแต่ท่านทั้งหลายดูลูก ทำท่าดูลูกเจ้าของ ทำท่าเขียนตีลูกเจ้าของ อ้อๆ เงื่อมือสูงจรดเมฆมน่อน เวลาตีลูกดั่งแป๊ะแค่นี้ก็ยังทำได้วะ ทำไมหลวงตาบัวทำไม่ได้ หลวงตาบัวมาจากคนทำไมจะทำไม่ได้ คนทำได้ หลวงตาบัวมาจากคน แม้มาบวชเป็นพระ ก็คือหลวงตาบัวมาจากคนนั่นแล ทำไมจะทำไม่ได้ พิจารณาดูซิ ทำได้ทั้งนั้นแหละ คิดดู กิเลส กลมายามันละเอียดสุขุมยิ่งกว่านี้ยังรู้มันและต่อสู้มันได้ นี่ก็เรื่องธรรมดาๆ ทำไมจะพูดกันไม่ได้มนุษย์เรา ชาวพุทธแท้ๆ ซึ่งมีใจเป็นอรรดเป็นธรรมอยู่แล้ว ต้องพูดได้ ฟังได้อย่างสะดวกสบายกว่าสมาคมใดๆ ในโลก

เอาละพอเท่านี้